Karol I. Veľký (742-814) :)

Prvý zjednotiteľ Európy.

Máloktorá postava svetových dejín v období po páde Rímskej ríše si natoľko zasluhuje prímenie Veľký, ako tento východofranský panovník. Už zjavom pôsobil veľkolepo – meral 190 cm a bol mimoriadne telesne zdatný. Jeho skutočná veľkosť však spočívala v politických, diplomatických a vojenských schopnostiach, v prezieravosti a v tom, že pochopil ducha vývoja. Vďaka tomu dokázal upevniť štátnu moc a vybudoval ríšu, ktorá rozsahom iba málo zaostávala za Západorímskou ríšou.

Karol Veľký bol synom kráľa Pipina Krátkeho, zakladateľa kráľovského rodu Karolovcov. Od malička holdoval lovu, divokej jazde na koni a čo je pre túto „barbarskú dobu" dosť nezvyčajné, kúpaniu vo voľnej prírode. Vyrástol z neho otužilý, neúnavný a energiou prekypujúci muž, ktorý takmer celé obdobie vlády strávil vo vojnách. Sám viedol tridsať vojenských výprav. Boli to zväčša dobyvačné vojny, ktorými rozširoval hranice ríše. Dlhoročné boje viedol s germánskym kmeňom Sasov, ktorí obývali územie od Rýna po Labe a vyznávali pohanské kulty. Ohňom a mečom šíril medzi nimi kresťanstvo, a pretože kládli húževnatý odpor, zápasil s nimi viac než tri desaťročia, kým ich pokoril. Napokon za pomoci cirkvi, saských pánov a presídľovaním ovládol ich krajinu natoľko, že ju mohol pevnejšie pripútať k svojej ríši. Medzitým ešte vtrhol do Itálie, aby pokoril Lombarďanov a zabral väčšiu časť ich územia. Podmanil si aj germánskych Bavorov a potom franské vojská pozdĺž Dunaja prenikli až do Panónie. Porazili Avarov a na dobytom území vytvorili pohraničnú oblasť zvanú Panónska marka. V rokoch 777-812 podnikol niekoľko výprav za Pyreneje. Obsadil tam niekoľko miest, ale utrpel porážku od Arabov a musel ustúpiť. Jeden z jeho oddielov pri ústupe rozbili Baskovia. Túto udalosť ospevuje jedna z najkrajších stredovekých básní – *Pieseň o Rolandovi*. Karol však na juh od Pyrenejí s mestom Barcelona. Vytvoril z neho ďalšiu pohraničnú oblasť – Španielsku marku. Bojoval aj s Vikingami a za saských vojen prišiel do styku i so Slovanmi na východ od rieky Labe. Vrchol svojej moci dosiahol, keď ho roku 800 pápež korunoval za cisára. O Karolovu priazeň sa uchádzali najväčší vtedajší panovníci i samotný rímsky pápež. Karol podporoval šírenie kresťanstva a postupoval pri tom často veľmi kruto. V cirkvi totiž videl moc, ktorá upevňuje i jeho vládu. Vynikol aj ako organizátor, a to vo všetkých oblastiach.

Obrovskú ríšu nebolo ľahké spravovať, vyžadovalo si to dokonalú organizáciu. Karol rozdelil krajinu na menšie územia zvané grófstva, na čele ktorých stáli veľmoži. Ak išlo o pohraničné územia, nazývali ich markgrófi. Všetkých kontrolovali osobitní kráľovskí vyslanci. Aby si Karol zaviazal šľachticov, rozdával im svoju pôdu , čím sa stali jeho vazalmi a museli sa zúčastňovať na vojenských výpravách. Vazali podobne rozdávali z udelenej pôdy a sami získavali vazalov, ktorí pre nich vykonávali vojenskú službu. Takto sa postupne vytvorila organizácia vládnúcej triedy, ktorá bola základom vojenskej moci štátu.

Karol Veľký prial umeniu a kultúre. Hovoril po latinsky a rozumel po grécky. Na svoj dvor povolával vzdelaných ľudí z rôznych končín ríše a vytvoril krúžok učencov, ktorí nazvali Akadémiou. Pri kláštoroch a kostoloch zakladal školy, kde sa vyučovalo podľa starého antického spôsobu[1] a správnou, klasickou latinčinou. Okrem toho vyžadoval aj od svojich vazalov, aby sa naučili čítať a písať a mohli mu listami oznamovať správy z grófstiev. Sám sa však vedel iba podpísať. Za jeho vlády vzniklo nové písmo – karolínska miniskula, ktoré sa stalo základom aj pre písmo, ktorým píšeme dodnes. Celé obdobie Karolovho kultúrneho úsilia vošlo do dejín ako karolínska renesancia.

Karol Veľký bol mimoriadne nadaný človek, ktorý dokázal predvídať vývoj a udržať s ním krok. Jeho meno sa pre našich slovanských predkov stalo pojmom najväčšej svetskej moci: Karol – kráľ. Vojenskými výbojmi vytvoril rozsiahlu ríšu, ktorá sa rozprestierala od Labe po Atlantický oceán, od Severného mora po rieku Ebro v

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Španielsku a po strednú Itáliu., a ktorá sa po smrti Karola Veľkého sa začala rozkladať.

[1] Bolo to trivium – gramatika, rečníctvo, logika , a quadrivium – aritmetika, geometria, astronómia a hudba.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania